

Året som gir

Flygvapnets årsredovisning

Mot slutet av 1997 bromsades verksamheten upp ...

1997

Följande text utgör chefens för flygvapenledningen återrapportering till bl a flygvapnets lokala produktionsledare, våra flottiljer och skolor m fl.

Försvarsbeslutet 1996 (FB 96), som riksdagen tog i december 1996, skulle börja tillämpas. Detta innebar en reducering av krigs- och

Text: Överstelöjtnant Hans Hellqvist, Flygvapenledningen

Förutsättningarna för planeringen det här året präglades framförallt av det då kommande Försvarsbeslutet (FB 96). Detta innebar att såväl krigs- som grundorganisationerna skulle reduceras med början 1997. Övrig verksamhet skulle hållas på en nivå motsvarande 95/1996 men med särskilda satsningar på övningar samt på produktion av JA 37-förbanden och förstegsutbildning mot JAS 39 Gripen för övriga stridsflygförband.

Planläggning av omstruktureringen gjordes tidigt under 1997. Beslutet integrerades sedan bland de "vanliga" uppdragen till flygvapnets staber, förband, skolor och centra.

Lednings- och sambandsförband

Alla krigsförband från 95/1996 och Försvarets Telenät (FTN) har vidmakthållits under året. Förberedelser har dock skett för att reducera antalet vädercentraler till två och antalet strilbataljoner från nio till att under 1998 bli sex.

Organiseringen av en telenätenhet för FTN har slutförts. Försvarmaktens IP-nät, som överlämnades till Försvarmakten under hösten 1997, är nu bärnät för FTN.

Införandet av det för flygstridskrafterna gemensamma ledningssystemet (IS FV) fortsätter genom materielltillförsel och utbildning. Driftsättning av IS FV version 1.0 påbörjades under våren 1998.

Utvecklingen och anskaffningen av StriC har fortsatt. Två anläggningar och en utbildningsanläggning har levererats under året. (Se FV-Nytt nr 5/97.) Utvecklingen fortsätter och StriC-kompanier beräknas organiseras fr o m år 2000.

Den bristande tillgången på radarjaktledare har inverkat menligt på flygtidsproduktionen under året. Det beror dels på problemen med anskaffning av simulator för utbildning, dels på svårigheter med rekryteringen. En simulator har nu äntligen kunnat installeras vid F 20/StriS. Därmed kan den gamla simulatoren vid Tullinge äntligen avvecklas.

● Tre kompletta radarspaningsflygplan FSR 890 (S 100B Argus med radaranläggning) och ett flygplan S 100B med stolsinredning har levererats. De två återstående enheterna levereras under 1998 respektive 1999.

Utvecklingen av de omorganiserade RaL-kompanierna fortsätter med bl a personaluppfyllnad.

Utvecklingen av Luft- och markobservationssystemet (LOMOS) har fortsatt med organisering och utbildning. Avvecklingen av den optiska luftbevak-

grundorganisationerna med början 1997 och fram till 2001. Flygvapnet gjorde en realistisk planering på kort och lång sikt, där inplanerade verksamheter väl svarade mot tillgängliga resurser. Den planerade verksamheten för 1997 har sedan i allt väsentligt kunnat genomföras.

Mot slutet av 1997 skulle det dock visa sig att försvarsbeslutet totalt sett för Försvarmakten inte kunde realiserars från och med 1998. Det "saknades pengar". Men det är en helt annan fråga.

ningen är nu huvudsakligen genomförd.

Förseningar har drabbat det Taktiska Radiosystemet (TARAS). Det innebär vissa begränsningar i den fortsatta provverksamheten. Men en interimslösning har utarbetats, så att systemet kan användas tillsammans med Gripen. Ett viktigt utvecklingssteg togs den 7 oktober 1997 när det första stridsledningssystemet av Gripen genomfördes från StriC via TARAS.

Den första etappen av Teknikcentrum för Flygvapnets Ledningssystem (TCL) har etablerats i Uppsala. Uppgiften blir i första hand att handha utvecklingen för de tekniska ledningssystemen TARAS, StriC, FSR 890 och IS FV.

Bas- och flygverkstadsförband

Avveckling av åtta basbataljoner och de två reducerade bataljonerna har skett under året. Viss ingående personal och materiel har omfördelats till de återstående 16 basbataljonerna. Kvarvarande materiel bedöms kunna avvecklas under 1998. Reduktionen på mer än 30 procent har krävt stora arbetsinsatser.

De nio flygverkstadsbataljonerna kommer att avvecklas under 1998 och delvis integreras med basbataljonerna.

Projekt MA-lyft 2000 bedömda "besparingar" avseende freds- och utbildningsmaterielens rationella utnyttjande uppgår till cirka 45 Mkr för 1997. Det bedömda resultatet för materiel i förråd, som omfattar materielavveckling, minskat behov av förrådsytor och minskade materielomkostnader, uppgår till cirka 10 Mkr/år. Alltså totalt sett en lönsam affär.

Försvarets Hundtjänstcentrum (FHTC) har etablerats i Tullinge. De internationella engagemangen har ökat. Bl a har kambodjanska hundar och hundförare utbildats för minröjning.

Telekommunikationsutbyggnad, för bl a anpassning till Gripen-systemet, har fortsatt vid tre huvudbaser och vid tre flottiljflygplatser.

● Flygtidsproduktionen har inte kunnat uppnås till fullo. Det beror på begränsade produktionsförutsättningar vid flottiljorna. Detta beror i sin tur bl a på bristande tillgång på teknisk personal, utnyttjande av teknisk personal för andra uppgifter – t ex omstruktureringsåtgärder, m m.

KFÖ har genomförts med en basbataljon, vilket resulterat i att bataljonen nu kan tillgodose de krav som Gripen-systemet ställer.

Under vintern 96/97 genomfördes försök vid F 21 med banavisningsmedlet Clearway. Medlet är miljövänligare än urea. Men det visade sig att våra flygplan korroderar av Clearway. Därför måste urea åter tas i bruk.

I oktober 1997 genomfördes det första stridsledningssystemet av Gripen från StriC via TARAS.

Ett antal verkstadsåtgärder har företagits på flygplansparken. Modifiering av JA 37 Jaktviggen (D-mod) har påbörjats. Förberedelser för modifiering av JAS 39 och SK 37 har genomförts. Demontering av övertaliga flygplan ur 32-, 35- och 37-systemen fortsätter. Under året har underhållet på flygsystemen minskat i jämförelse med förra året. Under de närmaste åren avses dock det uppskjutna underhållet att återläggas.

Gripen-förband

Den första Gripen-divisionen har organiserats vid F 7. Det skedde den 31 oktober 1997. Nästa division beräknas vara organiserad vid årsskiftet 98/99.

Vid årsskiftet hade 48 flygplan JAS 39 Gripen levererats. Leveranserna ur delserie 2 fortsätter. Delserie 3 av flygplanet är beställd. Därutöver är en vidareutveckling av Gripen-versionerna A och B beställd.

Som en förberedelse inför organisationen av den första divisionen har en tillämpningsövning genomförts på krigsbas tillsammans med en krigsorganiserad basbataljon. Resultatet blev tillfredsställande.

Flygtidsuttaget har legat under det planerade under större delen av året. Det har främst berott på ogynnsam vädersituation under det första halvåret samt på tekniska felutfall under utprovningssperioden. Under hösten har dock uttaget kunnat ske som planerat.

● Vid F 7 finns en **Full Mission Simulator (FMS)** i drift. Ytterligare en FMS och fyra Multi Mission Trainer (MMT) kommer att tas i drift efterhand. Anskaffning av en Dynamisk Flygsimulator (humancentrifug) har påbörjats.

Bombkapsel (BK 90) har slutlevererats och integrering av Rb 99 (AMRAAM) pågår. BK 90 kan även bäras av AJS 37 Viggen. Rb 99 ska kunna bäras av Jaktviggen efter viss modifiering av flygplanet.

Foto: Anders Nylén

Förberedelser för anskaffning av en spaningskapsel pågår. Upphandling beräknas påbörjas 1998 och första leverans är planerad till 2002.

Övriga flygstridsförband

Efter det att en division J 35J Draken och två divisioner AJS 37 Viggen har utvecklats och en AJS 37-division har ombeväpnats till en Gripen-division under året, finns nu totalt en division J 35J, tre AJS 37-divisioner och åtta Jaktviggen-divisioner i organisationen.

Systemutvecklingen för Jaktviggen fortgår med en omfattande modifiering (D-mod), integrering av Rb 99 (AM-RAAM) och förberedelser för anskaffning av storkapsel U 95.

Av ekonomiska skäl modifierades inte alla flygplan SF 37 till AJSF 37. Hela AJS-modifieringen är därmed avslutad och utgallring av omodifierade flygplan pågår.

Flygtidsproduktionen ej uppnådd till fullo. Brist på teknisk personal. Urea måste åter användas. Bara en Draken-division kvar. AJS-modifieringen avslutad. Internationella uppdrag stärker kunnandet.

Tabell 1

Utbildade och krigsplacerade piloter			
Förband/skola	94/95	95/1996	1997
Jaktflyg-divisionerna	16	20	7
AJS-flyg-divisionerna	10	6	0
Flyglärare	4	7	4

Grundläggande flygslagsutbildning har genomförts som planerats. – (Tabell 1.)

Tabell 2

Planerat och uttagen flygtid (tim)			
Flygslag	Planerat	Uttaget	Diff
J 35J	3000	2417	+583
JA 37	15895	13681	+2214
AJS 37 ¹⁾	8765	8103	+662

¹⁾ Inkl SK 37:s flygtid

Flygtidsuttaget ligger under det planerade. Det beror dels på att det låga uttaget från första kvartalet inte helt har kunnat tas igen, dels på att produktionsförutsättningarna har varit begränsade vid vissa flygflottiljer. (Tabell 2.)

Transportflyg- och flygräddningsförband

Under 1997 har fyra centrala och åtta regionala transportflygdivisioner samt fem tunga (HKP 10) och tre medeltunga (HKP 3) flygräddningsgrupper vidmakthållits. Förberedelser har skett för viss omorganisation av de fyra centrala transportflygdivisionerna samt en reducering av de åtta regionala divisionerna till fyra. Även flygräddningsgrupperna kommer att reduceras i och med att de medeltunga grupperna kommer att utgå.

Tabell 3

Planerat och uttagen flygtid (tim)			
Flygslag	Planerat	Uttaget	Diff
TP 84	4400	4024	+376
TP 85	700	600	+100
TP 101	3040	2336	+704

Flygtidsuttaget på TP 84 Hercules har blivit lägre än planerats främst pga engagemanget i PFF-övningen vid F 7 och bristande tillgång på besättningar. Flygningarna för SWEDINT i Bosnien, Röda Korset i Afrika och deltagande i övningen Polstjärnan har dock givit besättningarna goda erfarenheter och kunskaper som i viss mån uppväger ej uttagen flygtid. (Tabell 3.)

Förberedelser för omsättning av TP 85 (Caravelle) till S 102B Korpen fortsätter. Ett flygplan har tillförts Försvarsmakten under året. Det andra levereras under 1998.

Tillgängligheten på TP 101-systemet har, pga modifieringar, varit lägre än som planerats.

Tabell 4

Planerad och uttagen flygtid (tim)			
Flygslag	Planerat	Uttaget	Diff
HKP 3	1205	925	+280
HKP 10	3950	3526	+424

Differensen mellan planerad och uttagen flygtid beror främst på bristande tillgång på piloter och ett stort antal felutfall. Trots detta har den grundläggande utbildningsverksamheten varit omfattande än tidigare år med bl a utbildning av HKP 3-besättningar på HKP 10-systemet. (Tabell 4.)

Införandet av operatörsplats och speciell navigeringsutrustning har slutförts under året.

Flygräddningsgruppernas beredskapstid (utöver den ordinarie) har uppgått till nära 10.000 tim. Vid sjöräddningsinsatser och sjuktransporter har 172 flygtimmar förbrukats och 72 personer har räddats respektive transporterats.

Gemensam produktion

Som en följd av FB 96 läggs F 5 (Ljungbyhed) och F 15 (Söderhamn) ned. Avvecklingen har påbörjats och ska vara avslutad senast den 30 juni 1998. Avvecklingarna följer uppgjorda planer.

Motorbytet på SK 60 till motor RM15 har försenats. Detta har negativt påverkat både den pågående och den kommande pilotutbildningen samt övrig flygutbildning på SK 60 vid flottiljerna.

För att snabba på förloppet har Försvarsmakten tecknat kontrakt med FFV att genomföra huvuddelen av motorbytena samt med Nyge Aero att göra resten av bytena samt att svara för fortsatt underhåll av SK 60.

Förberedelser har gjorts för att överföra Trafikflygarhögskolan (TFHS) med 33 SK 61 och åtta PA 31 till Lunds Universitet fr o m den 1 januari 1998.

Flygverksamheten vid Målflygdivisionen vid Malmen upphörde den 30 juni 1997. Avvecklingen av flygplan-system 32 Lansen pågår.

Personal

Anställd personal. – Antalet yrkesofficerare har minskat till följd av avgång-

Försvarets första Gripen-division finns organiserad vid F 7/Såtenäs. Eldprovet blev krigsförbandsövningen i september 1997.

Foto: Johnny Lindahl

Tabell 5

Grundläggande och nivåhöjande officersutbildning					
Kurs	Planerat antal elever 96/97	Påbörjat antal elever 96/97	Varav kvinnor	Antal godkända	Antal elever 1995/96
OHS OK	81	66	11	62	75
OHS ROK	33	9	1	9	8
KHS SK/AK	240	202	28	202	160
KHS HK	88	88	5	88	80
KHS ROK	--	--	--	--	--
TAK	40	40	5	40	41
FHS ROK	--	--	--	--	15
CK 95-97	20	15	--	14	9

ar i samband med FB 96. Totalantalet reservofficerare har emellertid inte förändrats under året. Antalet civilanställda har minskat kraftigt. Minskningen beror på att viss driftspersonal överförs till FORTV.

Några flottiljer har redovisat att de haft svårigheter att rekrytera till den grundläggande utbildningen, då främst på teknikersidan. Svårigheterna sägs bero på alltför höga betygskrav från gymnasieskolan. Kraven kommer att ses över till kommande uttagningar.

Skolverksamheten har i allt väsentligt följt uppgjorda planer. Yrkesofficersutbildningen (OK) samt reservofficersutbildningen (ROK) vid F 14 har genomförts med goda utbildningsresultat. Utbildningarna vid KHS HK och SK/AK vid F 20 har genomförts upp till skolans fulla kapacitet. (Tabell 5.)

Utbildningarna vid Försvarshögskolan har i allt väsentligt genomförts enligt vad som planerats.

Specialutbildningen har i stort genomförts efter förbandens önskemål. Dessa ligger dock under behoven beroende på den strama ekonomiska situationen.

Värnpliktiga. – Alla som fullföljt grundutbildningen är krigsplaceringsbara. Två tredjedelar har blivit krigsplacerade. Det motsvarar krigsorganisationens krav.

Jämfört med föregående år har avgångarna under grundutbildningen

Tabell 6

GU	94/95	95/1996*	1997
Inryckta	4 739	7 799	3 841
Avgångar (%)	559 (11,8)	1 104 (14)	499 (13)
Uttryckta	4 180	5 741	3 269
Krigsplacerade	2 774	4 228	2 148

* Redovisningsperioden 95/1996 avser 18 månader.

Meteorologen blir alltmer konsult med kvalitetsgranskande och systemutvecklande funktion.

Foto: Ivar Blixt

Tabell 7

RU	94/95	95/1996*	1997
Inryckandebehov	2 594	1 217	903
Utbildade	1 937	907	765

* Redovisningsperioden 95/1996 avser 18 månader.

**"SK 60 Ny" försenas.
Lunds universitet
tar hand om TFHS.
Svårt rekrytera
till vissa förband.
Alltför många vpl
avbryter utbildningen.
Lokala miljöplaner.
Försvaret överklagar
Koncessionsnämndens
beslut.
Fem PFF-övningar.**

sjunkit. De ligger emellertid fortfarande på en alltför hög nivå. (Tabell 6.)

Större delen av medlen som avsatts

till repetitionsutbildning har använts för att anpassa en basbataljon mot Gripens behov. Totalt har 86 procent av de in kallade genomfört tjänstgöringen. (Tabell 7.)

Frivilligutbildning

5.322 elever har genomgått regionala/centrala kurser. De har förbrukat 41.203 tjänstgöringsdagar.

Antalet dagar för övning i krigsförband har som en engångsföreteelse ökat markant i samband med genomförandet av systemkontrollövning LOMOS Mitt.

MAL-verksamhet

Byggproduktionen och underhållet av mark, anläggningar och lokaler samt det centralt planerade flygfältsunderhållet har i stort kunnat följa uppgjorda planer.

Resurser för fastighetsdriften, ansvaret för löpande och planerat underhåll samt lokalvården överfördes till FORTV från och med den 1 juli 1997.

Miljöverksamhet

Lokala miljöplaner har upprättats för huvuddelen av flygvapnets förband och skolor. De innehåller bl a planer för källsortering, avfallshantering m m. Flot-

tiljerna har dessutom sänt in miljörapporter för 1996 för flottiljflygplatser och skjutmål till respektive länsstyrelse.

Särskilda miljöprojekt i form av flygbullermätning vid F 4 och miljöskyddsåtgärder vid övningsflygplats (Byholma) har fortsatt under året och beräknas vara avslutade i början av 1998.

Tillståndsprovning av flottiljflygplatsernas verksamheter pågår. Regeringen har ännu inte tagit något slutligt beslut med anledning av Försvarmaktens överklagande av Koncessionsnämndens beslut. Detta innebär att de flesta besluten ännu inte vunnit laga kraft.

Internationell verksamhet

Inom ramen för Partnerskap för fred (PFF) har flygvapnet deltagit i fem övningar:

Co-operative Gard 97. En antal stabsövningar som syftade till att kunna genomföra en NATO-ledd multinationell fredsbevarande insats, typ insats i f d Jugoslavien.

Co-operative Banners 97. Övningen genomfördes i Sverige och Norge med samtliga vapenslag representerade. Ur flygvapnet deltog en grupp jaktviggen ur F 4 och F 16 samt stabsofficerare till HQ North i Stavanger. Totalt deltog 17 länder.

Baltops 97. Övningen genomfördes i Östersjön med 13 deltagande länder. Övningsändamålet var fredsfrämjande och humanitär insatsverksamhet. Flygvapnet deltog med AJS 37 Viggen ur F 21 och HKP 10 ur F 15.

Co-operative Bear 97. Övningen ägde rum i Sverige med F 7 som bas. Övningens ändamål var materiel- och sjuktransporter med stora transportflygplan. Tio länder deltog med transportflygplan. Sex länder hade sänt observatörer.

Co-operative Baltic Eye 97. En årligen återkommande sjö- och flygräddningsövning. Flygvapnet deltog med HKP 10 ur F 21.

Utöver detta har flygvapnet (på ett utmärkt sätt) deltagit i ett antal utländska flygdagar och förevisningar.

Ekonomi

ÖB:s uppdrag till C FVL (dvs för flygvapenprogrammen) uppgick till en anslagsram på 14.330 Mkr. Det slutliga utfallet på anslaget blev 1.592 Mkr lägre. Detta beror i huvudsak på en ändrad betalningsteknik under 1997 mot Försvarets Materielverk. Den sk samlingsfaktureringen ersattes med en milstolpsfakturerings.